

Bestuurlijke samenvatting en benodigde reactie College van burgemeester en wethouders op het accountantsverslag inzake jaarstukken 2016

Hierbij treft u aan de reactie op het door Deloitte Accountants uitgebrachte rapport naar aanleiding van de controle van de jaarstukken 2016.

Deze reactie is evenals de rapportage van de accountant te zien als een aanvulling op de jaarstukken zelf en maakt onderdeel uit van het openbare jaarstukkenpakket.

Gestart wordt met een beknopte bestuurlijke samenvatting (1) van het accountantsverslag. Vervolgens wordt wat uitgebreider stilgestaan bij de diverse onderdelen (2,3 en 4) van de jaarrekeningcontrole

In de onderdelen 2,3 en 4 beperken wij onze reactie tot de onderwerpen waarop het noodzakelijk is te reageren of waarover nadere informatie verstrekt kan worden.

1. Bestuurlijke samenvatting

1.1 Reikwijdte van de controle.

De accountant merkt op dat de door hem uitgevoerde werkzaamheden hebben geresulteerd in een goedkeurende controleverklaring. Tijdens de controle door de accountant is op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking van de reikwijdte van zijn controle.

Verder vermeldt de accountant dat tijdens de uitvoering er zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte hebben voorgedaan.

1.2 Gehanteerde toleranties met als gevolg het volgende resultaat.

De accountant heeft de volgende controleverschillen (fouten en onzekerheden) geconstateerd:

- Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) vanuit de SVB voor de verantwoorde PGB-bestedingen in de jaarrekening 2016, alsook de geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen leiden tot een onzekerheid voor de getrouwheid en rechtmatigheid van in totaal € 821.000,--. Daarnaast is er een onzekerheid bij Jeugd van € 582.000,-- die voortkomt uit de gecontroleerde verantwoording van centrumgemeente Roermond inzake de bestedingen Jeugdhulp. Deze onzekerheden tellen samen op tot € 1.403.046,--. Deze onzekerheden hebben daarmee geen invloed op de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2016
- Er is sprake van een onrechtmatige overschrijding van de investeringskredieten van € 13.000,-- die meetelt in het rechtmatigheidsoordeel.
- Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn onrechtmatigheden van € 720.000,-- geconstateerd.
- De rekenrente die de gemeente heeft vastgesteld, bedraagt 3,25%. Deze is begrotingstechnisch berekend over de balanswaarden en daar heeft de gemeente bij de actualisatie van de grondexploitaties ook mee gerekend. De rekenrente dient op basis van nacalculatie plaats te vinden en dient berekend te worden over de boekwaarde zonder voorziening. Hiervoor wordt een fout van € 204.691,-- meegenomen in de foutevaluatie.
- De voorziening dubieuze debiteuren SoZa is te hoog gevormd. Hiervoor wordt een fout van € 51.000,-- meegenomen bij de foutevaluatie.

Daarnaast zijn er gedurende de controle verschillen gecorrigeerd in de jaarstukken. Er is buiten bovenstaande niet gecorrigeerde fouten inzake getrouwheid en rechtmatigheid, geen sprake van overige controleverschillen (fouten en onzekerheden).

1.3 De jaarrekening geeft een getrouw beeld en er is rechtmatig gehandeld.

Bij de jaarrekening 2016 wordt een goedkeurende controleverklaring voor zowel de getrouwheid als de financiële rechtmatigheid verstrekt. De geconstateerde, niet-gecorrigeerde controleverschillen ten aanzien van de getrouwheid en de rechtmatigheid vallen binnen de vastgestelde toleranties.

1.4 De interne financiële beheersing is adequaat in het kader van de jaarrekeningcontrole.

De accountant heeft de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens beoordeeld. In de managementletter 2016 zijn een aantal belangrijke risicogebieden voor verantwoording en controle geïdentificeerd. Ook zijn de aandachtspunten per risicogebied benoemd. Voor 2016 zijn als risicogebied benoemd: functievermenging personeelsadministratie en

salarisadministratie, functiescheiding en volledigheid verhuuropbrengsten en cyberrisico. Onderstaand wordt hier nog verder op teruggekomen.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 De grondslagen van de jaarrekening 2016 zijn aanvaardbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2016. In 2016 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie.

2.2 Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.

Bij de controle zijn geen tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn goed met elkaar verenigbaar.

2.3 De grondexploitaties zijn deugdelijk geactualiseerd en bijgesteld.

De accountant heeft vastgesteld dat de uitgangspunten en veronderstellingen redelijk zijn tegen de achtergrond van de werkelijke uitkomsten in voorafgaande verslagperiodes, de huidige economische ontwikkeling en niet strijdig zijn met voornemens van de gemeenteraad, het college en de directie.

In het kader van de grondexploitaties houdt de gemeente rekening met een kostenstijging van 2% Geadviseerd wordt deze kostenstijging over de gehele looptijd van de grondexploitaties toe te passen.

De rekenrente die de gemeente heeft vastgesteld, bedraagt 3,25%. Deze is begrotingstechnisch berekend over de balanswaarden en daar heeft de gemeente bij de actualisatie van de grondexploitaties ook mee gerekend. De rekenrente dient op basis van nacalculatie plaats te vinden en dient berekend te worden over de boekwaarde zonder voorziening. Geadviseerd wordt in 2017 op basis van nacalculatie de rekenrente te berekenen en daarbij rekening te houden met de uitgangspunten van de Commissie BBV.

Reactie:

Met de opmerkingen van de accountant kan worden ingestemd. Mede onder invloed van de wijzigingen binnen het BBV is dit reeds opgepakt en zal dit worden verwerkt in de begroting 2018. Voor zover dit nog consequenties heeft voor 2017 zal dat nog dit najaar worden opgepakt en verwerkt.

2.4 Voorziening riolbeheer.

De voorziening riolering kwalificeert met een ultimosaldo van € 27,5 miljoen als de grootste voorziening en is van (kwantitatief) materiële omvang. De gemeente houdt geen administratief onderscheid voor het totaalsaldo van € 27,5 miljoen. In 2014 is de keuze gemaakt vanuit de notitie Riolering van de commissie BBV, waardoor de voorziening kwalificeert als artikel 44, lid 2 voorziening. Dit is gedaan omdat er geen inzicht is in de totstandkoming van het resultaat op het product Riolering en het vereiste onderscheid naar groot onderhoud en vervangingsinvesteringen, zoals eerdergenoemde notitie verlangt.

Vanuit dit kader wordt geadviseerd het vereiste inzicht te hebben door het Gemeentelijk RioleringsPlan aan te passen en bijbehorende voorziening daarmee in overeenstemming te brengen. Verder dient de gemeenteraad vanaf 2017 jaarlijks een besluit te nemen omtrent de inzet van deze voorziening. Deze voorziening kan ingezet worden voor ofwel tariefsegalisatie ofwel ter dekking van kapitaallasten.

Reactie:

Met de opmerkingen van de accountant inzake het vergroten van het inzicht – als gevolg van BBV wijzigingen – kan worden ingestemd. Bij de eerstvolgende wijziging/aanpassing van het GRP en bij de opstelling van de begroting zal hier rekening mee worden gehouden.

2.5 Tussenrekeningen balans

Geconstateerd wordt dat geen gebruik gemaakt wordt van subadministraties die het financiële systeem Coda kent. Als voorbeeld wordt er geen gebruik gemaakt van een subadministratie vaste activa. Betreffende administratie wordt voornamelijk handmatig gevoerd hetgeen erg foutgevoelig is.

Geadviseerd wordt om in 2017 betreffende subadministratie als onderdeel van de financiële administratie in te richten om deze foutgevoeligheid te mitigeren.

Reactie:

Er wordt gewerkt aan een herinrichting van het financiële pakket. De voorbereidingen daartoe zijn reeds gestart. Op basis van een nader op te stellen plan van aanpak zal in het najaar van 2017 dit verder worden uitgewerkt. De aanbevelingen van de accountant op dit vlak worden hierbij betrokken.

2.6 Sociaal domein (3 decentralisaties)

Voor de jaarrekeningcontrole 2016 is geconcludeerd dat de gemeente Weert toereikende maatregelen heeft getroffen om te komen tot een getrouwe en rechtmatige besteding van de zorg in natura (WMO en Jeugd, exclusief PGB).

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale VerzekeringsBank (SVB). De accountant van de SVB heeft – net als over 2015 – een afkeurende controleverklaring bij de verantwoordingen 2016 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen.

Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) voor de verantwoorde PGB-bestedingen in de jaarrekening 2016, alsook de geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen, leiden tot een onzekerheid in de controle voor de getrouwheid en rechtmatigheid van in totaal € 821.000,--

Geadviseerd wordt om voor de vaststelling van de getrouwheid (inclusief prestatielevering) en de rechtmatigheid van de PGB-bestedingen 2017 toereikende interne controle op te zetten en uit te voeren om voor de jaarrekening 2017 de onzekerheden zoveel mogelijk weg te nemen.

Reactie:

In het kader van de interim controle 2017 vindt afstemming plaats met Deloitte over het Sociaal Domein, waaronder de PGB-bestedingen. Er wordt onderzocht welke aanvullende interne controlemaatregelen mogelijk zijn op het gebied van getrouwheid (prestatielevering) en rechtmatigheid. Hierbij zal zoveel mogelijk worden aangesloten bij het reguliere proces zonder extra belasting voor de cliënt. Daarnaast is de verwachting dat de rechtmatigheid van de betalingen bij de SVB in 2017 hoger zal zijn.

De Raad van Bestuur van de SVB heeft vastgesteld dat voor zowel de Wmo als Jeugdwet de rechtmatigheid in 2016 66% betrof. Een betaling is rechtmatig als de zorgovereenkomst en de declaratie voldoen aan alle formele eisen. De belangrijkste oorzaak van onrechtmatigheid is dat het coulanchebeleid nog bijna het gehele jaar 2016 van toepassing is geweest. Het coulanchebeleid bij de SVB is gehanteerd om te voorkomen dat er betalingsproblemen zouden ontstaan waardoor budgethouders en zorgverleners in de problemen zouden kunnen komen. Onrechtmatigheid betekent overigens niet dat er veel betalingen door de SVB onterecht zijn gedaan. Vaak is de declaratie wel correct en is de zorg geleverd, maar ontbreekt bijvoorbeeld een handtekening of een BSN op de declaratie. Hierdoor voldoen deze declaraties niet aan de officiële rechtmatigheidsnormen.

Na de verder invoering van de handhaving (per 1 november 2016) is in de laatste twee maanden van 2016 een duidelijke verbetering van de rechtmatigheid zichtbaar. De inzet van de SVB is erop gericht de rechtmatigheid verder te verhogen.

2.7 Begrotingsoverschrijdingen zijn goed toegelicht in de jaarrekening 2016.

Het systeem van budgetbeheer en –bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Met de gegeven toelichtingen en analyses legt het college op een adequate wijze verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2016. De geconstateerde kostenoverschrijdingen die formeel als onrechtmatig worden aangemerkt, hebben gezien omvang geen gevolgen voor de strekking van de controleverklaring.

Reactie:

Rekening houdend met de uitgangspunten voor wat betreft begrotingsafwijkingen zoals die zijn opgenomen in het controleprotocol 2015 en hetgeen aanvullend in artikel 212 GW-verordening is opgenomen, kunnen deze begrotingsafwijkingen alsnog via vaststelling van de jaarrekening worden geaccordeerd.

2.8. Rechtmatigheidsfouten Europese aanbestedingen.

Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden voor de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn onrechtmatigheden van € 720.000,-- vastgesteld die daarmee geen impact hebben op de strekking van de controleverklaring. Betreffende onrechtmatigheid komt voor € 402.000,-- voort uit in het verleden gedane onrechtmatige aanbestedingen en lasten die in 2016 zijn gemaakt. Het resterende bedrag ad € 318.000,-- heeft betrekking op nieuwe aanbestedingen 2016 die niet als rechtmatig zijn aan te merken.

Reactie:

Opbouw onrechtmatigheid 2016

a. Fouten vanuit spend analyse 2013-2016:

Spend-analyse 2013 t/m 2016 bestedingen boven Europese grensbedragen	2016
Leveringen/diensten	€ 110.944,69
ICT	€ 173.065,22
Inhuur maatschappelijke dienstverlening)	€ 34.595,07
Totaal	€ 318.604,98

b. Fouten vanuit doorloop voorgaande jaren:

Doorlopende onrechtmatigheden uit 2014/15/16	2014	2015	2016
Totaal leveringen/diensten	€ 622.787,31	€ 365.624,00	€ 401.779,04

c. Totaal 2016

- Spend analyse € 318.000,--
- Doorloop 2015 naar 2016 € 402.000,--
- Totaal aangemerkt als onrechtmatig € 720.000,--

Stand van zaken 2017

Een groot deel van de onrechtmatigheid kent een oorsprong in het verleden. Ongetwijfeld zal een deel vervallen en een deel doorlopen naar 2017. Daarnaast is niet uit te sluiten dat nieuwe gevallen in 2017 zich reeds hebben voorgedaan en deels niet meer reparabel zijn. De komende maanden wordt een en ander voor 2017 geactualiseerd, zodat nog voor het einde van het jaar reparatie acties kunnen worden uitgezet om tot een zo laag mogelijke omvang aan onrechtmatigheid 2017 te komen.

2.9 Geen fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage 2016 geconstateerd.

De SiSa-bijlage is gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2016. Op grond hiervan is de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens vastgesteld.

2.10 De Wet normering topinkomens (WNT) is nageleefd.

Vastgesteld is dat de bezoldigingen over 2016 van de gemeente Weert niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2016 voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

3. Interne beheersing

3.1 De interne (financiële) beheersing is adequaat in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole is in het najaar van 2016 en het voorjaar van 2017 een interim-controle uitgevoerd. Deze interimcontrole is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor de controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle zijn opgenomen in de managementletter 2016. In deze managementletter zijn een aantal belangrijke risicogebieden voor verantwoording en controle geïdentificeerd. Hierna treft u een overzicht aan van deze belangrijke risicogebieden, status van tussentijdse (verbijzonderde) interne beheersing hierop en aandachtspunten.

3.2 Functievermenging personeelsadministratie en salarisadministratie.

Ten tijde van de interimcontrole 2016 is geconstateerd dat er geen toereikende controletechnische functiescheiding bestaat tussen de salarisadministratie en de personeelsadministratie. Hierdoor bestaat het risico dat salarismutaties onrechtmatig worden verwerkt of dat onjuiste of onvolledige salarismutaties niet of niet tijdig worden vastgesteld. Dat kan leiden tot onrechtmatige of onjuiste betalingen.

Geadviseerd wordt om betreffende functiescheiding in te voeren tussen de salarisadministratie en de personeelsadministratie in 2017 om deze risico's te kunnen mitigeren. In 2016 was dit namelijk nog niet het geval.

Reactie:

Het advies van de accountant is overgenomen en nog in 2017 is de functiescheiding doorgevoerd.

3.3 Volledigheid verhuuropbrengsten.

Tijdens de interimcontrole 2016 is vastgesteld dat er onvoldoende sprake is van zichtbare controles die gericht zijn op de volledigheid van de verhuuropbrengsten. Deze constatering heeft enerzijds betrekking op het ontbreken van een zichtbare controle op juiste en volledige verwerking van contracten in de subadministratie Wynconsist en anderzijds op het feit dat er sprake is van functievermenging tussen de invoer van de huurtarieven, de controle hierop en het opleggen van de huurpenningen.

Geadviseerd wordt om in het kader van de procesverbetering een beheersmaatregel te implementeren om de juistheid en volledigheid van de mutaties te waarborgen in 2017.

Reactie:

Hier is dezelfde reactie van toepassing als onder 3.2. In de aanloop naar de Interimcontrole 2017 zal dit worden opgepakt en doorgevoerd.

3.4 Cyber security.

In de managementletter 2016 is gerapporteerd over het onderwerp cyber security. Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Als cyberrisico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op de financiële systemen, uitspraken over de interne beheersing en ook de jaarrekeningcontrole. Aangezien iedere organisatie waardevolle informatie heeft te verliezen of ernstige schade kan lijden als de IT-infrastructuur (tijdelijk) niet meer beschikbaar is, attenderen wij u op het belang van een cyberrisico-analyse als vast onderdeel van het interne controlesysteem dat er op is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen en het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten en het daarop toespitsen van de interne beheersing. Geadviseerd wordt dit mee te nemen in de actualisatie van het risicoprofiel van de gemeente in 2017 en dit ook te documenteren.

Reactie:

Cyberrisico-analyse kennen we niet in Weert en is ook niet meteen te realiseren.

4. Overige aangelegenheden

4.1 Vernieuwing BBV in de begroting 2017.

Het BBV is naar aanleiding van de adviezen van de commissie Depla op diverse punten gewijzigd. Een integrale beoordeling van de begroting aan de BBV-regels vormt geen onderdeel van de accountantscontrole. Wel toetst de accountant de jaarrekening 2017 integraal op de vernieuwde BBV-regels. Om te voorkomen dat tijdens het jaarrekeningtraject 2017 pas blijkt dat bijvoorbeeld indeling van de stukken niet aan de BBV-vereisten voldoet, de rentecalculatie niet juist of volledig is, wordt geadviseerd een BBV-scan uit te (laten) voeren op de begroting 2017, zodat eventuele verbeterpunten tijdig in beeld zijn en ook meegenomen kunnen worden in het begrotingsproces 2018. Tevens worden hiermee vertragingen van het jaarrekeningproces en onrechtmatigheden voorkomen die tijdens het jaarrekeningproces niet meer kunnen worden hersteld.

Reactie:

Bij de opstelling van de begroting 2018 wordt reeds rekening gehouden met de gewijzigde regelgeving in kader van BBV. Dat neemt niet weg dat voor de eindejaarcontrole van de jaarstukken 2017 nu al kan worden geanticipeerd op het BBV-proof zijn. De interim-controle die medio oktober 2017 zal plaatsvinden, zal daartoe uitkomst bieden.

4.2 Ensia.

Ensia helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten). De verantwoordingssystematiek over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale personenidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWInet is/wordt samengevoegd en gestroomlijnd. Deze wijze van verantwoorden is voor het eerst van toepassing over het jaar 2017 waarbij het gemeentebestuur uiterlijk 15 juli 2018 verantwoording aflegt aan de gemeenteraad. De scope van de verplicht gestelde IT-audit in 2017 omvat DigiD en SUWInet en zal in de komende jaren tot het volledig domein van de informatiebeveiliging worden uitgebreid.

Geadviseerd wordt tijdig de nodige voorbereidingen te treffen voor het verantwoordingsproces en de daarop uit te voeren controlewerkzaamheden van de IT-auditor.

Reactie:

Ensia is pas per 1 juli 2017 beschikbaar en de gemeente Weert is per 3 juli 2017 actief gestart met de ENSIA-tool. We zijn dankzij de uitgebreide voorbereiding al ver gevorderd met de invulling.